

Andrzej Korpusik

"Litania loretańska", Józef Kutnik, tł.
Juliusz Zychowicz, Kraków 1983 :
[recenzja]

Collectanea Theologica 54/3, 191

1984

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ks. Józef KÚTNIK, *Litania loretańska*, tłumaczył ze słowackiego Juliusz Zychowicz, Kraków 1983, Instytut Wydawniczy Znak, s. 257.

Autorem analizy litanii loretańskiej jest niedawno zmarły słowacki kapłan Józef Kútник (1912—1982), który do 1949 roku wykładał w biskupim seminarium nauczycielskim w Spiskiej Kapitule. Następnie pracował jako administrator parafii Liptovsky, a od 1953 r. do końca życia był proboszczem w Sliache koło Ružomberku. Tam też w latach 1951—1957 powstała ta książka jako owoc głoszonych kazań majowych. Jednak wersja, którą otrzymujemy została opracowana ostatecznie w 1974 r., bo koleje losu sprawiły, że autor stracił „wszystkie zapiski, notatki i pierwopis” (s. 12).

Przedmiotem monografii jest cała litania loretańska i każde wezwanie z osobna. Bogactwo i piękno litanii zamknięte jest zarówno dla prostych jak i wykształconych: wszyscy potrzebują klucza, aby mogła stać się pożywną strawą duchową (s. 8). To niezrozumienie spowodowane jest specyficznym rodzajem literackim oraz powstaniem w określonym czasie i środowisku („Litania ta powstała w średniowiecznej atmosferze monastycznej” — s. 8; „Ostateczna redakcja litanii jako summy mariologicznej powstała w dobie rozwiniętego humanizmu europejskiego” — s. 179).

Aby ukazać pełnię wartości tej litanii, w pierwszej, wstępnej części książki autor daje nam ogólne wiadomości o powstaniu i rozwoju litanijnej formy literackiej (s. 13—34); przedstawia relację litanii loretańskiej do litanii do wszystkich świętych, która jest pierwotną względem innych litanii. W części drugiej daje autor szczegółową analizę i komentarz litanii loretańskiej oraz jej wezwań, które pogrupował w trzy zasadnicze wątki. Zresztą „trójdzielność” jest charakterystyczna dla rozważań autora, który chętnie z niej korzysta. Trzy wątki drugiej części to „dogmatyczny” (s. 49—120), „historiozoficzny” (s. 121—192), „eschatologiczny” (s. 193—251).

Pierwszy wątek ma charakter przede wszystkim dogmatyczny. Analizując wezwania „ujmuje istnienie Maryi niejako poza czasem i przestrzenią, w Niej samej. Stwierdza cechy, które konstytuują Jej postać jako rzeczywistnienie Bożej idei” (s. 121). Drugi wątek ma charakter historiozoficzny, gdyż „koncentruje swoją uwagę na Maryi w czasie i przestrzeni. (...) Kreśli historyczną sylwetkę Maryi tutaj na ziemi” (s. 121). Wreszcie ostatni wątek „ukazuje Maryję ponad ziemską rzeczywistością i ziemskim czasem, ponad przemianami bytu zjawiskowego; ukazuje Maryję w niebie. Określa Jej miejsce w chwale, Jej stosunek do wybranych i do całego stworzenia” (s. 121), dlatego nazywa go eschatologicznym. Inwokację *Królowo Polski*, dołączoną do książki, opracował ks. Stefan Kopersek.

W rozważaniach autor posługuje się analizą etymologiczno-historyczną inwokacji przez pryzmat Biblii. Metoda zastosowana przez autora w sposób wyraźny ukazuje bogactwo treści oraz logiczną pełność modlitwy litanijnej. Dzięki swej przejrzystości jest lekturą godną polecenia i oczekiwaną przez duszpasterzy i wiernych. Przybliża bowiem treści ideowe i estetyczne ciągle żywej modlitwy, a tym samym przyczynia się do wzrostu kultu Maryi. Książkę trzeba uznać za pożyteczną, szczególnie dla duszpasterzy, którzy po rozważaniach kard. J. H. Newmana (*Rozmyślania i modlitwy*, Warszawa 1973) otrzymują kolejną pomoc w całościowej analizie litanii loretańskiej.

ks. Andrzej Korpusik, Warszawa